

„Ærlighed varer længst“.

Jeg tror ikke, nogen vil nægte, at dette Ordsprog udtaler en almengyldig Sandhed. Men et vittigt Hoved har en Gang lavet det om til, at „Ærlighed varer længst, fordi der slides mindst paa den“. Og der er noget i det, som Manden sagde, da han tærskede Kornet om igen. Der slides ikke saa meget paa Ærligheden i vore Dage, som vi maatte ønske for hele Menneskeslægten Skyld.

Ser vi hen paa vort offentlige Liv, opdager vi desværre tidt, at mer eller mindre vellykkede Taskenspil kunster dækker over det Brud med Ærligheden, som faktisk har fundet Sted. Den kolde, beregnende Forstand har som en vældig Edderkop spundet sit fine Net, hvor den sidder paa Lur, rede til at styrte sig over de varmlodige Naturen, der af det offentlige Livs Malstrømme lader sig føre hen i de halvt usynlige Traade, hvor de udsuges til sidste Blodsdraabe. Og saa udbryder en hel Del hovedrystende og i hellig Enfoldighed: „Ja, der kan vi se! Politiken sluger Folk, det er godt, at Kvinderne holdes borte fra den politiske og kommunale Kampplads, hvor Følelserne sløves, og Aandens blanke Vaaben rustner, ellers vilde Kvindeligheden helt gaa tabt“.

Jeg tror tverimod, at en Del af Usundheden i vort offentlige og private Liv er en Følge af Kvindens retsløse Stilling. Den Gang Menneskerettighedernes Program til Dels sejrede, blev Kvinderne sat udenfor, som om de ikke var Mennesker. De fik ingen Ret og intet Ansvar med Hensyn til Samfundets Ordning. Men det var en stor Uærlighed i dette, stadig at raabe: „Lige Ret for alle“, og dermed mene: „lige Ret for Mændene, ingen for Kvinderne“.

Denne Uretfærdighed hævnner sig endnu. Mænd og Kvinder kom derved til at staa i en falsk Stilling til hinanden. Selvfølgelig mener jeg ikke, at der ikke eksisterer sande Forhold. Jo, til al Held véd jeg, at Kærlighed kan binde en Mand og en Kvinde sammen, saa de lever, i livsvarig og gensidig Forstaaelse, et sandt Fællessliv, hvor de deler alt og har lige Ret i alle private Forhold. Men naar jeg hævder, at den nuværende Samfundsordning er bygget paa Falskhed i Stedet for paa Ærlighed, saa tænker jeg ikke paa de mange gode Ægteskaber, nej, jeg tænker paa de to Køns Forhold i sin Helhed. Og derfor siger jeg: der er Mangel paa Ærlighed i det „frie“ Samfund, hvor den ene Halvdel af Menneskeslægten er berøvet den Ret og Indflydelse, der tilkommer den.

Arbejdet for Kvindernes Deltagelse i det politiske og kommunale Liv er en naturlig Følge af Ordsproget: „Ærlighed varer længst“. Vi maa bygge Samfundet paa Sandhedens Grunde.

I det mindste tror jeg, at der vil komme mere Ærlighed ind i alle offentlige og private Forhold, naar Kvinderne faar fuld Menneskeret. Saa vil deres Opdragelse og Interesser forandres i meget.

Maaské enkelte Modstandere vil studse over denne Paastand og udbryde forundret: „Ærlighed! Træffer man den hos Kvinden? Skal Kvinderne føre Ærligheden ind i Politiken, saa ser det galt ud“. Og jeg vil dertil svare: Desværre træffer vi tit hos Kvinden alt andet end Ærlighed. Men Opdragelsen har ogsaa lært dem ved List at er-

hverve den Magt, som Lovene og den offentlige Mening har nægtet dem. Denne Kvindeliste kan, naar den næres af Koketteriets Pindebrænde, blive en farlig Ild. Og ikke sjældent er et Livs Lykke brændt i Stykker deraf. Men Kvindens Arbejde for Retfærdighed, Godhed og Kærlighed i Samfundet vilde fremme Alvoren og den Ærlighed, som sikkert er dybt rodfæstet i Kvindenaturen.

Det har tit smertet mig, naar jeg hører en Moder lyve for sit lille Barn. Det kan være en falsk Historie, hun bruger, for at skræmme Barnet til at tie, eller hun giver det et Løfte, som hun slet ikke tænker mere paa, for at stille Barnet tilfreds. Jeg kan ikke lade være med at sige det rent ud: *det er Synd mod det lille troende Barnehjerte!* Er det ikke rørende skønt, den ubetingede Tillid, Barnet nærer til sine Forældre, den faste Tro paa Moderens Ord? Og tænk saa, den Dag Barnet opdager: Moder lyver for mig! Hvor det maa gøre ondt i den troende Sjæl! Det er at tage med haarde Hænder paa Sjælelivets ømmeste Punkt. Og der saas derved ubevidst en *Twilens Sød*, som kan have de farligste Følger.

Men jeg tager ikke disse sørgelige Tildragelser som Bevis paa Uærlighed hos disse Kvinder. Nej, det viser blot, at de forstaaer ikke at opdrage Børn, og de har aldrig ved Erfaring eller Oplysning lært Menneskelivet rigtig at kende, fordi de paa en vis Maade er sat udenfor. De har ikke hørt til den Slægt, der kæmper, haaber, lider, elsker og arbejder til det sidste.

Vi kan ikke forlange, at Kvinderne skal sætte sig ind i det, som ikke vedkommer dem. Men giv dem Stemmeret og Valgbarhed, saa de kan udøve Indflydelse, saa skal Forstaaelsen og Interessen nok vaagne. Da vil Kvinden ogsaa bedre fylde sin Plads som Hustru og Moder.

Først maa imidlertid Kvinderne betragtes og opdrages som Mennesker, der har lige saa værdifulde Ævner som Mændene. Med større Rettigheder følger Ansvar og Pligter, og det alene kan udvikle og drage frem alle de herlige Ævner, som tit er forblevne skjulte eller forkrøblet eller helt vanslægtet, fordi Kvinderne ikke har faaet Lov til at være dem selv, frit at følge deres eget Væsens Trang.

Jeg mener saaledes, at naar de Underkuelsens Baand, som hidtil har holdt Kvinderne nede, bliver løste, vil der ikke blot komme mere Retfærdighed, Sandhed og Ærlighed i det offentlige Liv, men ogsaa i Hjemmene vil en sundere Aand raade. Saa behøver jo Hustruen ikke ved List at føre Manden bag Lyset, naar hun en enkelt Gang, tit i rene Smaating, har handlet paa egen Haand. Da vil det vise sig, at Ærlighed, baade i stort og smaat, er det bedste og varer længst.

Ferdinand Nielsen.

Landsbysnak.

Det er ellers en ordenlig Overhaling, der gives Prokuratoren eller dette Sagfører-raad. — Sagfører-raadet kender jeg ikke noget til og bryder jeg mig ikke noget om; hvad kommer det os Bønder eller Landboere ved; naar vi passer vort, lad saa Sagførerne organisere sig, som de lyster. Overhovedet kommer de jo ikke til os; det er jo os, der kommer til dem.

„Hvad, kommer de ikke til os?“ hører

jeg allerede min Nabo svare i en hidsig Tone, „jo vist kommer de til os, har jeg maaské haft Bud efter ham, der i Torsdags gjorde Eksekution i min Gaard.“

„Ja, kære Nabo, Du har haft Bud efter ham, thi hvordan har du baaret dig ad; du har nu i de fire Aar, vi har været Naboeer, hver Dag, baade du og din Hustru, sendt Bud efter Rettens Folk og Prokurator. — Nej, bliv nu siddende, kære Nabo, og hør en Gang Sandheden fuldt ud. Da du giftede dig, og i Aaret efter byggede jert Stenhus om, da sendte I Bud, da I flyttede Rokken paa Loftet og satte Klaveret i Stedet, da gik der atter Bud, da Salen blev møbleret, da du købte lukket Vogn og da din Kone inviterede Købstadfolk til Gilde her oppe, da sendte du Ekspresbud, thi fra den Dag kunde du ikke klare din Termin, du maatte hver Gang laane til Renterne og saa, ja, saa kender du jo Resten.“

„Men saa Mads Knudsen,“ indvendte min Nabo, „ingen skal sige, at de har stadset, og se, om ikke hans Gaard faldt; har han maaské haft Bud efter de Djævlé!“

„Naa, naa, smaa Slag! Jo, Mads Knudsen har haft Bud, saa længe jeg har kendt ham. Gaar ind til Brændevinsbrænderen paa Hjørnet, naar du kommer til Byen, og bed ham for en Gangs Skyld, om du maa faa Lov at se Mads Knudsens Konto i de sidste ti Aar, og regn saa ud, hvad det hele beløber med Renter, saa skal du se!“

„Men saa véd jeg da, at hverken Lars Poulsen eller Mikkell Jensen har hverken stadset eller drukket, som vi andre skal have Skyld for nu, da vi er komne til Ulykke.“

„Ja, Lars Poulsen, se det er nu den Kavtion, han indgik for sin Svoger, der har kaldt de Djævlé, som du kalder dem, op i hans Gaard, og Mikkell Jensen, det véd vi jo alle, han købte lige som Tiden gik ned, og han købte for dyrt; han vilde gerne være Gaardmand, men saa fik han Brødet svedet.“

Nej Nabo, lad os ikke skyde Skylden paa andre, Prokuratoren er jo kun den, der gaar andre Mænds Ærinde, saa kunde du jo lige saa godt skælde paa Doktoren, naar nogen dør — ja, ham har mange da ogsaa Bud efter i dobbelt Forstand — — Nej, lad os tage Vare paa os selv og agte paa Tidens Tegn, lad os bestræbe os for at følge med Tiden, og lad os huske paa, at *Tiden er det kostbareste af alt, og at Øden med Tid er den største Ødselhed, at Træghed gør al Ting svært, Flid gør al Ting let, at Ladhed gaar saa langsomt, at Armod snart henter ham ind, at Morgenstund har Guld i Mund.* Ja, kære Nabo, jeg vil ikke bedrøve dig eller bebrejde dig noget, du har lidt nok, siden den Dag, du havde Besøg af Rettens Folk og den Prokurator, men du og din Hustru I er unge Folk endnu, og I maa ikke hænge med Næbet eller skælde paa andre, I har ikke megen Udsigt til at beholde Gaarden, men saa maa I tage fat paany. Vi Sognefolk skal nok hjælpe Jer, det er vi enige om. — Nej, bliv nu siddende Nabo og hør, hvad jeg vil sige. *Bliv ved dit Arbejde, saa vil Arbejdet blive hos dig. Vil du pløje dig Penge til, saa driv selv paa Ploven. For intet faar man intet. Har du selv ingen Jord, saa brug dine Hænder. Hos den flittige Mand kigger Sulten ind ad Vinduet, men den kommer aldrig indenfor Døren.*

I det samme saa jeg op og fik Øje paa min Nabos Hustru. Hun stod i Døren og